

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2024

בית ספר: בית ספר אריסון למנהל עסקים תואר שני M.A. בהתנהגות ופיתוח אר

מחקר איכותני בארגונים: כלים ומיומנויות

מרצים/ות:

ד"ר יעל בן דוד yael.bendavid@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

גב' רבקה מרגולס rivka.margules@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	28096	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	241280961	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

"שיטות מחקר איכותניות" הנה עמדה מחקרית להבנת העולם סביבנו. למרות שכותרת זו מאגדת מגוון רחב של שיטות (שאת מיעוטן נכיר ביחד בסמסטר הקרוב), את כולן מאחדת עמדה פרשנית, הבוחנת תופעות בתוך הקשר ומדגישה את היכולת של החוקר לנתח ולפרש את העולם סביבו. מכאן גם הרלוונטיות של מכלול השיטות הללו לעבודת היועץ שבבסיסה יכולת התבוננות, ניתוח ופירוש של הארגון לו הוא מבקש לסייע.

שיטות אלו מיושמות בארגונים מאז תחילת הדרך (ובכלל זאת עבודתנו הראשונות של טיילור אשר התבססו על תצפיות, ועבודותיו של ליון שהתבססו בחלקן על קבוצות מיקוד) ועברו תהליך של לגיטימציה לתוך מדעי הארגון מאז שנות השמונים.

בהיבט הייעוצי, שיטות אלו מהוות הבסיס לפעולה של "אבחון ארגוני" שכן אין אבחון ללא ראיון או תצפית/ קבוצת מיקוד. מעבר לאופן ההתבוננות ואיסוף החומר, השיטות הללו מציעות מנעד רחב להבנה וניתוח של טקסטים - מדוברים וכתובים, ומסייעות לנו בגיבוש ובניסוח של אמירה פרשנית

ייחודית המעוגנת היטב בממצאים אמפיריים. השימוש בכלים אלו מהווה בסיס קריטי לכתיבה יעוצית וכן יכול גם להוות עמדה יעוצית עקרונית.

מטרות הקורס

במהלך הקורס נלמד ונתנסה בכלים ובמיומנויות לניתוח ופרשנות של המציאות הארגונית במתודולוגיה איכותנית. נלמד מגוון שיטות לאיסוף חומרים בארגונים ודרכי ניתוח. נדון באתגר של כתיבת מחקר איכותני ובדילמות האתיות הכרוכות בכך. הקורס נועד לספק תשתית טובה לכתיבה ולעיסוק מחקרי הן עבור מי שכבר התנסה בשימוש בכלים הללו והן עבור מי שזו הפעם הראשונה שעוסק בכך.

מבנה ציון הקורס

1. נוכחות- אין דרך ללמוד שיטות מחקר איכותניות מבלי להתנסות בהם בפועל ולדון בחוויה ייחודית זו עם "אחרים". ולכן **ישנה חשיבות רבה לנוכחות בכל השיעורים לכל מי שיש לו את האפשרות לכך**. השיעורים כולם יתקיימו במתכונת פרונטאלית ויוקלטו במלואם. עם זאת, אין אפשרות לעלות באופן היברידי לשיעורים. מי שנעדר יוכל לצפות בהקלטה לאחר השיעור.
2. השתתפות פעילה- אנחנו מתכנסים יחד מידי יום שני בצהריים ומהווים "קהילה לומדת". יש בינינו תלות הדדית. ככל שתשקיעו יותר בשיעורים, בקריאה, בהכנת המטלות, בהתנסות, ובהדהוד כך תפיקו יותר מהקורס ואוכל לדייק את העבודה בכיתה באופן שמותאם לצרכים ולסקרנות שלכם. אני מצפה מכם להיות נוכחים באופן מלא, בדרככם האישית והמיוחדת ומתוך ההכרה בכך שההזדמנות הזאת ללמידה, בעיתוי הייחודי הזה, לא תחזור.
3. השתתפות בפורום דיון וירטואלי - לצד הדיונים שיתקיימו בכתה, אנו נאפשר דיונים נוספים בפורום כיתתי במודל. אחת למספר שיעורים תעלה שאלה על ידי או על ידי עוזרת ההוראה של הקורס לדיון ושיח ביניכם. הפורום הוירטואלי הוא עוד הזדמנות למי שמרגישה פחות בנוח להשתתף בפורום הכתתי הגדול להנכיח את עצמו. ולהשתתף. זוהי דרך נוספת שבה נבחן את הנוכחות הפעילה שלכן בקורס. אין הכוונה לבחינה כמותית של מספר הכניסות אלא יותר לכך שיש לכם, נוכחות בפורום זה מדי פעם.
4. פתק נוכחות - בתום כל שיעור ייפתח לינק לטופס בו תוכלו לכתוב שאלה או תובנה או איזשהו פידבק על השיעור. חלק מהשאלות שיועלו בפתק הנוכחות יקבלו מענה על ידי המרצה בשבוע שלאחר מכן.
5. מרכיבי הציון:

הציון מורכב מ:

- ביצוע מטלות הקורס. מטלה מס' 1 : עובר/לא עובר. מטלה מס' 2 : 40%. **מועד הגשת מטלה 1: 21.1.24 בשעה 23:59 בלילה. מועד הגשת מטלה 2: 18.2.24 בשעה 23:59 בלילה למודל.** את המטלות יש להגיש דרך המודל. ראו פירוט בנ"ל.
- מטלה סופית (60%). **מועד הגשת מטלה סופית: 21 למרץ 2024** ראו פירוט בנ"ל.

שעות קבלת מרצה

יום ב', 18:00-19:00, בתאום מראש.

השרת של run נוסה לזרוק מיילים המגיעים מחשבונות יאהו ואחרים ישירות לספאם. **על מנת להימנע, אבקש כי בכל פניה באמצעות אימייל אנא השתמשו במייל הארגוני בלבד.**

שעות קבלת מתרגל

בתאום מראש

פרטי עוזר הוראה

גב' רבקה מרגוליס, rivka.margules@gmail.com

הערות נוספות

מטלה 1- איסוף נתונים : מטלת עובר/לא עובר

במטלה זו עליכם לראיין מנהלים. וזאת אודות חוויות ניהול בזמן מלחמה. כל זוג יבחר מנהלת עמוה יבצע ראיון. ניתן לבחור כל אדם הנמצא בפוזיציה ניהולית, רצוי בתחום משאבי האנוש/פיתוח ארגוני. רצוי לבחור מנהלת בעל ניסיון עם סיפור קריירה משמעותי, המכהן לפחות חמש שנים בתפקיד.

את הראיון יש לבצע על פי עקרונות הראיון הנראטיבי כפי שילמדו בכיתה. משך הראיון : שעה וחצי.

שימו לב כי מאחר והעבודות בקורס נבנות זו על זו, עליכם יהיה להמשיך לעשות גם את העבודות הבאות עם אותו בן/בת הזוג.

יש לבחור אדם לראיון לא יאוחר מה-29.12.23. במועד זה יש לדווח לעוזרת ההוראה של הקורס עם מי בחרתם. לערוך את העבודה ומיהו האדם עמו תקיימו תצפית וראיון.

במסגרת מטלה מס' 1 עליכם להגיש:

1. רקע קצר על האדם אותו ראיינתם. ועל ההקשר בו התרחש הראיון (עד עמוד).

2. נוסח שאלות הראיון (1 עמודים).

3. תמלול מלא של הראיון. אין הגבלת מקום על חלק זה. אין צורך להגיש את ההקלטה המקורית אולם יש לשמור אותה אצלכם כגיבוי לתיעוד.

4. סיכום רפלקסיבי על תהליך איסוף הנתונים. סיכום זה יכלול תחושות, רגשות שהתעוררו במהלך ההתנסות, כמו גם תובנות אישיות ומקצועיות העולות מתוך תהליך איסוף הנתונים. ניתן לכתוב את הסיכום ביחד או בזוג. (1-2 עמודים).

5. נספח : טופס הסכמה מדעת חתום על ידי המראיין.

יש לכתוב ברווח כפול, שוליים 2.5 ס"מ, גופן Times new roman גודל 12. יש לקרוא לקובץ בשמותיכם.נ+מס ת.ז. שלכם. לדוגמא: meiravbar_036079876_talmichaeli_044587678.doc.

פורמט להגשת העבודה יעלה למודל כדוגמה.

אנא כתבו את המטלה מתוך ההבנה שחלקים מן הטקסט ישמשו לצורך הדגמה בשיעורים בהם נעסוק בניחות טקסטים. עם זאת, לא ייעשה שימוש לצורך הדגמה בחלק הרפלקסיבי.

שימו לב! מי שלא יערוך את הראיון על פי הדרישות לא יעבור את המטלה ויידרש לחזור על הראיון ולהגישה מחדש על מנת לעבור את הקורס.

הגשת מטלה 1 עד 21.1.24 בשעה 23:59 בלילה למודל.

מטלה 2 - ניתוח נתונים 40%

במטלה זו עליכם לנתח את הטקסטים של הראיון בלבד. יש לבחור שני עמודים מתוך הראיון ולנתח אותו על פי המהלך שלמדנו בכיתה: (1) ניתוח צמוד טקסט (תוכן וצורה); (2) ניסוח קטגוריות ראשוניות רלוונטיות (3) ניסוח משמעות לכל קטיגוריה. ניתן לבחור שני עמודים שונים מבחינת הרצף של הראיון או שני עמודים רציפים.

יש להגיש את העבודה על פי הפירוט הבא:

1. סיכום של הניתוחים שעשיתם בטבלה על פי הרובריקות: טקסט גלמי, תוכן, צורה, קטיגוריות ראשוניות, משמעויות. (שני עמודי טקסט מלאים מוכנסים אל תוך טבלה).
2. כתיבת תובנות כלליות שעולות מתוך ניתוח הראיון. בפרק זה אנא התייחסו אל : תובנות כלליות בנוגע לנושא עליו נערך הראיון, תובנות בנוגע למראיין עצמו, והשוואה בין חלקי הראיון השונים - שני העמודים שניתחתם : מה דומה ומה שונה מבחינה צורנית ומבחינת תכנית? ומה ניתן ללמוד מזה על המראיין והנושא. (עד שני עמודים).
3. רפלקציה על תהליך ניתוח הנתונים (1-2 עמודים).

יש לכתוב ברווח כפול, שוליים 2.5 ס"מ, גופן times new roman גודל 12. יש לקרוא לקובץ בשמותיכם.נ+מס ת.ז. שלכם. לדוגמא: meiravbar_036079876_talmichaeli_044587678.doc.

אנא כתבו את המטלה מתוך ההבנה שאעשה שימוש במספר משפטים מתוך כל עבודה לצורך הדגמה של עקרונות כתיבה בשיעורים האחרונים. עם זאת, לא אעשה שימוש לצורך הדגמה בחלק הרפלקסיבי.

הגשת מטלה 2: עד ה-18.2.24 בשעה 23:59 בלילה למודל.

עבודה מסכמת:

בעבודה המסכמת תתבקשו לערוך ניתוח כולל לראיון שערכתם וחילוץ של קטיגוריות מרכזיות (תימות) מתוך כלל הראיון. הנחיות מפורטות יפורסמו באתר הקורס לקראת סוף הסמסטר. **הגשה: עד ה-21.3.24.**

הנחיות לשימוש ב-Chat GPT בעבודות הקורס:

השימוש בצ'ט gpt הינו פחות רלבנטי לעבודות הקורס. עם זאת, באם הנכם עשיתם שימוש בצ'ט במהלך העבודה, עליכם :

1. להצהיר על שימוש בצ'ט ולסמך אותו ככל מקור אחר בו נעשה שימוש. יש לציין זאת בהערות שוליים בעבודה.
2. לעשות שימוש מושכל בפלט של הצ'ט תוך בדיקה ווידוא אמיתות טענות, ומקורות.
3. אין להשתמש בניסוחים של צ'ט gpt כמו שהם. עליכם לערוך אינטגרציה מושכלת אל תוך תהליך הכתיבה שלכם.
4. יש לנקוט באתיקה בשימוש בצ'ט : אין להעלות לצ'ט חומרים חסויים של מרואיינים או כל דבר שאינכם מעוניינים שיהפוך לנחלת הכלל!
5. עבודות אשר ייחשדו בשימוש לא אתי בצ'ט gpt יועלו לוועדת משמעת.

רשימת קריאה

תאריך	נושא השיעור	קריאה חובה	קריאת רשות
שבוע 1	מהי העמדה שממנה אתם מייעצים וחוקרים ארגונים? מה הבסיס הפילוסופי שמצדיק ונותן לגיטימציה לכך?	שקדי, אשר (2003). מילים המנסות לגעת, מחקר איכותני תיאוריה ויישום. פרק ראשון: הנחות המחקר האיכותני- קונסטרוקטיביסטי, עמ' 23-36. הוצאות רמות, אוניברסיטת תל אביב.	Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), Handbook of qualitative research (pp. 105-117). Thousand Oaks, CA: Sage.
שבוע 2	מערך מחקר איכותני, שאלות מחקר וגישות למחקר איכותני	Frankel, R. M. & Devers K. J (2000). Study Design in Qualitative Research—1: Developing Questions and Assessing Resource Needs. Education for Health, 13 (2): 251–261.	

תובל משיח, ר., שפירא, כ. (2021)
 לסובב את הזרקור: השפעות
 המחקר על החוקרות וכיצד אפשר
 להשתמש בידע במחקר. בתוך: לביא
 אג'אי, מ. טובין ד. עורכות: שיחות
 במחקר איכותני. הוצאת מכון מופת.
 עמ' 143-164.

Rosenthal, G. (2003). The healing
 effects of storytelling: On the
 conditions of curative
 storytelling in the context of
 research and
 counseling. *Qualitative
 Inquiry*, 9(6), 915-933.

ג'וזלסון, ר.א. (2015). כיצד לראיין
 למחקר איכותני? גישה
 התייחסותית, תרגום ועריכה: עמיה
 ליבליך. הוצאת מכון מופת, פרק 1,
 37-43.

ג'וזלסון, ר.א. (2015). כיצד לראיין
 למחקר איכותני? גישה התייחסותית,
 תרגום ועריכה: עמיה ליבליך. הוצאת
 מכון מופת, פרק 8, ללמוד מתוך
 ראיונות קשים או גרועים, עמ'
 137-153.

שבוע 3,4
 איסוף נתונים:
 ראיונות

Chase, S.E. (1995). Taking
 Narrative Seriously. in
 Narrative Study of Lives, Vol. 3.
 Sage: Newbury Park, Calif

Wilkinson, S. (1998). Focus group
 methodology: A review.
*International Journal of Social
 Research Methodology*, 1(3),
 181-203.

שבוע 5
 איסוף נתונים:
 קבוצות מיקוד

Zilber, T.B., Tuval-Maschiach,
 R., and Leiblich, A. 2008. The
 embedded narrative:
 navigating through multiple

שמעוני, ש' 2016. תיאוריה מעוגנת
 בשדה. מתוך: מסורות וזרמים
 במחקר האיכותני, צבר-בן יהושע
 (עורכת), מכון מופת, ת"א, 141-178.

שבוע 6
 ניתוח נתונים:
 תוכן

contexts. *Qualitative Inquiry*, 14
(6), 1047-1069.

Charmaz, K. (1996). The search
for meanings: grounded theory.
Rethinking methods in
psychology, 27-49.
Charmaz, K., & Belgrave, L. L.
(2007). *Grounded theory*. John
Wiley & Sons, Ltd.

	ליבליך, ע., תובל-משיח, ר., & זילבר, ת. (2010). בין השלם לחלקיו, ובין תוכן לצורה. מתוך: ניתוח נתונים במחקר איכותני. שער ראשון, באר-שבע: אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, תש"ע, 2010, עמ' 21-42	ניתוח נתונים: צורה	שבוע 7
Josselson, R. (2006). Narrative research and the challenge of accumulating knowledge. <i>Narrative Inquiry</i> , 16(1): 3-10.	ג'וסלסון, ר. (2010). מחקר נרטיבי ואתגר צבירת הידע. בתוך: תובל-משיח, ר. וספקטור-מרזל, ג. (עורכות). מחקר נרטיבי: תאוריה, יצירה ופרשנות (433-445), מכון מופ"ת והוצאת מאגנס.	אינטגרציה בין תוכן לצורה ויצירה של קטיגוריות ראשוניות	שבוע 8
	ליבליך, ע., זילבר, ת' ותובל-משיח, ר' 1995. מחפשים ומוצאים: הכללה והבחנה בסיפורי חיים, פסיכולוגיה ה' (1), 84-95.		
	Charmaz, K. (1996). The search for meanings: grounded theory. Rethinking methods in psychology, 27-49.	קטיגוריות מרכזיות ויצירת משמעות	שבוע 9
צבר-בן יהושע, נ' ודושניק, ל' (2006). של מי הסיפורים האלה? התמודדות אתית במחקר האיכותני, שבילי מחקר, 13, 36-42.	Josselson, R. (2007). The ethical attitude in narrative research: Principles and practicalities. In: D. J. Clandinin (Ed.), <i>Handbook on narrative inquiry: mapping a methodology</i> (537-566). Thousand Oaks, Cal.: Sage.	דילמות אתיות במחקר איכותני וסיכום הקורס	שבוע 10
Chase, S.E. (2006). <i>Personal</i>			

vulnerability and interpretive
authority in narrative research.
In R. Josselson (Ed.) *Ethics and
process in the narrative study
of lives* (pp. 45-59). Thousand
Oaks, CA: Sage.

Josselson, R. (2004). The
hermeneutics of faith and the
hermeneutics of suspicion.
Narrative Inquiry, 14(1), 1-28.